

In the name of Allah, the compassionate, the merciful
به نام خداوند بخشنده مهربان

سرشناسه: تهرانی، حسینعلی، ۱۳۴۳
عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با اصول عقاید امامیه / حسینعلی تهرانی
مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۴۴۳ق=۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ۱۷۰ ص
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۹۸۶-۲
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۶۵ - ۱۶۸؛ همچنین به صورت زیرنویس
یادداشت: چاپ دوم: ۱۴۰۲
موضوع: شیعه امامیه - عقاید / شیعه امامیه -- اصول دین
شناسه افزوده: جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
رده‌بندی کنگره: BP۲۱۱/۵
رده‌بندی دیویی: ۴۱۷۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۵۵۶۳۶
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

BA0475

آشنایی با اصول عقاید امامیه

مؤلف: حسینعلی تهرانی

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ شمارهگان: ۵۰۰

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸   تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴
تلفکس: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵ / (داخلی ۱۰۵)
◀ ایران، قم، بلوار محمد امین، سه‌راه سالاریه   تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

📍 pub_almustafa

🌐 pub-almustafa.ir

✉ miup@pub.miu.ac.ir

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت   ● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری   ● ناظر چاپ: ایوب جمالی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

آشنایی با اصول عقاید امامیه

حسینعلی تهرانی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی، فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت در مدیریت همه جانبه کشورها بسیار چالش برانگیز می‌نماید. از این رو، مطالعات و پژوهش‌های به روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و اندیشه‌های ناب و ژرف، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام می‌باشد.

جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که دانش پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم، با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند، گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

بالندگی مراکز آموزشی و پژوهشی، درگرو نظام منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و پژوهشی و به روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه، نشاط علمی مراکز آموزشی و پژوهشی را در پی دارد.

«جامعة المصطفی علیه السلام العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه، که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون آموزشی و پژوهشی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی علیه السلام

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۳	درس اول: ضرورت داشتن عقیده
۱۵	نقطه اشتراک انسان‌ها
۱۵	ملاک انسانیت
۱۶	تحصیل انسانیت
۱۷	جایگاه معرفت در اسلام
۲۳	درس دوم: معرفت و شناخت بشری
۲۴	معرفت و شناخت
۲۷	ضرورت شناخت و معرفت دینی
۲۹	آثار اعتقاد به دین و داشتن ایمان مذهبی
۳۳	درس سوم: مسائل بنیادی و انواع شناخت
۳۴	انواع به دست آوردن بینش و شناخت
۳۵	روش‌های شناخت جهان هستی
۴۱	درس چهارم: انواع جهان‌بینی
۴۲	جهان‌بینی الهی و مادی
۴۲	الف) جهان‌بینی الهی
۴۴	ب) جهان‌بینی مادی

۴۴. جهان بینی کامل _____
۴۵. اسلام و جهان بینی توحیدی _____
۵۱. درس پنجم: راه های بشر به سوی خدا _____
۵۲. شناخت مبدأ _____
۵۲. خداشناسی فطری _____
۵۳. فطرت؛ راهی برای شناخت _____
۵۷. درس ششم: راه مطالعه در خلقت _____
۵۸. راه های شناخت خدا _____
۵۸. الف) راه انفسی (درونی) _____
۵۸. ب) راه آفاقی (بیرونی) _____
۵۹. آفرینش در قرآن و روایات _____
۶۱. خداشناسی آفاقی _____
۶۵. درس هفتم: عظمت خلقت در آفرینش آسمان _____
۶۶. نشانه عظمت خداوند _____
۶۷. الف) حکمت الهی _____
۶۸. ب) جاذبه و دافعه _____
۷۱. درس هشتم: صفات خداوند (۱) _____
۷۲. توحید _____
۷۳. الف) توحید ذاتی _____
۷۴. ب) توحید صفاتی _____
۷۵. ج) توحید افعالی _____
۷۵. د) توحید عملی (توحید در عبادت) _____
۷۶. صفات خداوند _____
۷۸. علم، قدرت و حیات الهی _____

- ۸۳ _____ درس نهم: صفات خداوند (۲)
- ۸۴ _____ صفات ذاتی و فعلی
- ۸۵ _____ عدل الهی
- ۸۶ _____ انواع عدل الهی
- ۹۱ _____ درس دهم: معادشناسی
- ۹۲ _____ تبیین معاد
- ۹۳ _____ اهمیت و ضرورت معاد
- ۹۴ _____ براهین اثبات معاد
- ۹۸ _____ آثار اعتقاد به معاد
- ۱۰۳ _____ درس یازدهم: نبوت
- ۱۰۴ _____ نبوت؛ راه ارتباط انسان با خدا
- ۱۰۴ _____ الف) تبیین معنایی نبی
- ۱۰۴ _____ ب) تبیین معنایی وحی
- ۱۰۵ _____ ۱. اشاره پنهانی
- ۱۰۵ _____ ۲. هدایت غریزی
- ۱۰۵ _____ ۳. الهام و سروش غیبی
- ۱۰۶ _____ ۴. وحی رسالتی
- ۱۰۷ _____ ج) ضرورت وحی
- ۱۰۷ _____ ۱. شناخت آفرینش و یافتن مسیر سعادت
- ۱۰۷ _____ ۲. نیاز به پیامبران برای آوردن قانون تکامل انسان
- ۱۰۷ _____ د) شرایط کلی قانون‌گذاران دستگاه خلقت
- ۱۰۸ _____ ه) مقتضای بعثت
- ۱۰۹ _____ ز) وظایف اصلی انبیای الهی ﷺ

- ۱۱۳ _____ درس دوازدهم: اوصاف پیامبران
- ۱۱۴ _____ اوصاف انبیای الهی ﷺ
- ۱۱۴ _____ تبیین ماهوی عصمت
- ۱۱۴ _____ تبیین معنایی عصمت
- ۱۱۵ _____ راه‌های شناخت انبیای الهی ﷺ
- ۱۱۵ _____ الف) معرفی پیامبر پیشین
- ۱۱۵ _____ ب) عملکرد مدعی نبوت؛ از گذشته تا حال
- ۱۱۶ _____ ج) ارائه معجزه
- ۱۱۶ _____ نبوت پیامبر اسلام ﷺ
- ۱۲۱ _____ درس سیزدهم: خاتمیت
- ۱۲۲ _____ اسلام؛ آیین خاتم
- ۱۲۴ _____ انواع رسالت انبیای الهی ﷺ
- ۱۲۵ _____ رسالت جهانی پیامبر اسلام ﷺ
- ۱۲۶ _____ اسلام؛ دینی جاودانه
- ۱۳۰ _____ آزمون‌های چهارگزینه‌ای
- ۱۳۱ _____ درس چهاردهم: امامت و ولایت (امامت عام)
- ۱۳۲ _____ صیانت دین خاتم
- ۱۳۳ _____ ضرورت امامت و رهبری
- ۱۳۳ _____ انتصاب امام از ناحیه پروردگار
- ۱۳۳ _____ الف) قاعده لطف الهی
- ۱۳۴ _____ ب) قاعده حکمت الهی
- ۱۳۶ _____ مباحث تکمیلی انتصاب امام از ناحیه پروردگار
- ۱۳۶ _____ الف) پیامبر اکرم ﷺ و مسئله امامت
- ۱۳۷ _____ ب) قلمرو اسلام و مسئله امامت
- ۱۳۷ _____ انتصاب امام

- درس پانزدهم: امامت و ولایت (امامت خاص) ۱۴۱
- ولایت امیرالمؤمنین علی علیه السلام ۱۴۱
- الف) اعلام جانشینی امیرالمؤمنین علیه السلام در غدیر خم ۱۴۲
- ب) موضع بزرگان صحابه در مواجهه با ابلاغ دستور الهی در غدیر خم ۱۴۳
- ج) علت تأخیر ابلاغ رسالت الهی از جانب رسول الله صلی الله علیه و آله ۱۴۴
- د) شبهات محتوایی پیرامون واقعه غدیر خم ۱۴۵
- ه) سایر مستندات اثبات ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۴۶
- اسامی امامان معصوم علیهم السلام ۱۴۷
- گفتاری پیرامون امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۱۴۸
- الف) بشارت به ظهور ۱۴۸
- ب) مسئله غیبت ۱۴۸
- ج) تکلیف در زمان غیبت ۱۵۰
- درس شانزدهم: عدل و عدالت (حسن و قبح عقلی و جبر و اختیار) ۱۵۵
- مسئله عدل الهی ۱۵۵
- حسن و قبح عقلی ۱۵۷
- جبر و اختیار ۱۵۷
- دیدگاه مفوضه ۱۵۹
- مذهب، اختیار یا امر بین الامرین ۱۶۰
- کتابنامه ۱۶۵
- پاسخنامه آزمون‌های چهارگزینه‌ای ۱۶۹

مقدمه

معنویت، همواره گم شده انسان در طول تاریخ بوده و این پیام ماندگار انبیای الهی علیهم السلام است که در گوش اعصار پیچیده و انسان را به زندگی جاویدانی دعوت می‌کند؛ پیامی که در آن به تمامی نیازهای مادی و معنوی انسان و رشد کامل ابعاد وجودی او اندیشیده شده است و معرفتی الهی که می‌تواند همه جنبه‌های زندگی انسان را دگرگون سازد و زندگی جدیدی را پایه‌ریزی کند.

دانشگاه مجازی المصطفی صلی الله علیه و آله

این دانشگاه می‌کوشد با بهره‌گیری از روش‌های نوین فناوری اطلاعات و ارتباطات، پیام الهی خاتم پیام‌آوران، حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و پیروان راستین ایشان را در اختیار علاقه‌مندان در هر نقطه خاکی قرار دهد تا سرآغازی برای زندگی الهی و پاک انسان معاصر باشد.

معاونت پژوهشی و تولید دانشگاه مجازی المصطفی صلی الله علیه و آله

این معاونت با همکاری گروه‌های علمی و صاحب‌نظران، برای پاسخگویی به نیاز حقیقت‌طلبان و معرفت‌جویان، متون آموزشی و کمک‌آموزشی مورد نیاز را به زبان‌های مختلف تولید و ترجمه نموده تا در رشته‌های آموزشی مورد استفاده فراگیران قرار گیرند و با توجه به استقبال و درخواست عموم علاقه‌مندان، اقدام به چاپ آن‌ها کرده است.

این اثر با عنوان «آشنایی با اصول عقاید امامیه» که به زبانی ساده و با تأکید بر رویکرد تلخیص، توسط حجت الاسلام تهرانی به زیور نوشته آراسته شده است، اثری با مبنای کلامی است که با بیانی آسان و مبتنی بر منابع شیعه تنظیم شده است؛ هرچند در بررسی محتوایی، از منابع اهل سنت نیز بهره‌برداری شده است. بدین وسیله از جناب استاد تهرانی و نیز همکارانی که در تنظیم این اثر کوشیدند به ویژه حجت الاسلام دکتر عزالدین رضانزاد امیردهی، دکتر سید حسن امامیان و حجت الاسلام دکتر حمید مریدیان که ارزیابی اثر را به عهده داشتند، سپاسگزاری می‌کنیم.

«خانه‌های خود را دانشگاه اسلامی کنیم»

دانشگاه مجازی المصطفی ﷺ

<http://ou.miu.ac.ir>